

Phlomis russeliana

Foto: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam is *Phlomis russeliana*. De geslachtsnaam *Phlomis* is afkomstig van het Oudgriekse *phlomis*, wat 'vlam' of 'toorts' betekent, verwijzend naar het historische gebruik van de viltige bladeren van sommige soorten als lampenpitten. De soortaanduiding *russeliana* werd oorspronkelijk in 1825 door de Engelse botanicus John Sims gepubliceerd als *Phlomis lunariifolia* var. *russeliana*. De naam is een eerbetoon aan de Schotse arts en natuuronderzoeker Dr. Alexander Russell, die in de 18e eeuw de flora van Syrië en Aleppo bestudeerde, waar deze plant voorkomt. De Nederlandse naam is Brandkruid of Etagebloem, en in het Engels wordt het vaak *Turkish Sage* (Turkse Salie) genoemd.

Taxonomie

Phlomis russeliana is een overblijvende, kruidachtige plant uit het geslacht *Phlomis*. Het geslacht maakt deel uit van de Lipbloemenfamilie. De plant wordt door kwekers en botanici soms onjuist aangeduid als *Phlomis viscosa*.

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Lamiales*
- Familie: *Lamiaceae*
- Geslacht: *Phlomis*
- Soort: *Phlomis russeliana*

Synoniemen

Het meest bekende en officieel geaccepteerde synoniem is *Phlomis lunariifolia* var. *russeliana* Sims, de oorspronkelijke naam waaronder de plant werd beschreven. De misbruikte naam *Phlomis viscosa* wordt ook in de handel gebruikt, maar dit is een aparte soort.

Variëteiten en cultivars

Phlomis russeliana is in de tuincultuur zo populair en op zichzelf al zo kenmerkend dat er nauwelijks benoemde cultivars of variëteiten van de soort bestaan. De plant die men in tuinen aantreft, is in vrijwel alle gevallen de botanische soort *Phlomis russeliana* (Sims) Lag. ex Benth.

Familie

De plant behoort tot de *Lamiaceae*, oftewel de Lipbloemenfamilie. Deze familie kenmerkt zich vaak door vierkante stengels en aromatische loof, eigenschappen die men ook terugvindt bij *P. russeliana*.

Hoogte

Dit Brandkruid groeit als een polvormende, overblijvende plant en bereikt een volwassen hoogte van ongeveer 60 tot 100 centimeter, met name de bloemstengels kunnen de hoogte van 1 meter bereiken. De brede, bodembedekkende bladrozetten blijven lager.

Bloemkleur

De bloemkleur is karakteristiek voor de soort: dofgeel, botergeel of crème-lichtgeel. De buisvormige bloemen staan in dichte, opvallende kransen (*verticillasters*) langs de rechtopstaande stengels, wat de naam Etagebloem verklaart.

Bladkleur

De bladeren zijn groot, hart- tot pijlvormig, en verschijnen in een rozet aan de basis van de plant. Ze zijn getextureerd (gerimpeld), grijsgroen aan de bovenzijde en dicht behaard, waardoor ze een zacht, wollig, viltig uiterlijk hebben. De bladeren zijn semi-groenblijvend tot groenblijvend.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Phlomis russeliana* is lang en strekt zich meestal uit van juni tot en met augustus. De uitgebloeide, architectonische zaadhoofden blijven vaak de hele winter staan, wat een extra sierwaarde biedt.

Standplaats

P. russeliana prefereert een standplaats in de volle zon tot lichte halfschaduw. De grond moet goed doorlatend zijn; de plant verdraagt droogte uitstekend zodra hij gevestigd is, maar houdt niet van natte voeten in de winter. Een voedzame, maar niet te rijke bodem is ideaal.

Herkomst

De plant is inheems in Zuidwest-Azië, met name in Turkije (Noord-Turkije) en Syrië. Daar groeit de plant van nature in open plekken in bossen, onder kreupelhout en aan bosranden tot op hoogtes van 1.700 meter.

Soort gewas

Het is een langlevende, overblijvende, kruidachtige plant (*herbaceous perennial*) met bodembedekkende neigingen door zijn uitbreidende wortelstokken (*rhizomen*). De plant wordt ook wel een Brandkruid of Etagebloem genoemd.

Vermeerderingswijze

Vermeerdering kan eenvoudig plaatsvinden door zaaien, bij voorkeur in de herfst of na een koude stratificatieperiode. De plant kan ook gemakkelijk vermeerderd worden door deling van de wortelkuit in het voorjaar, of door het nemen van halfrijpe stekken in de zomer.

Klimaatzone

Dit Brandkruid is een relatief winterharde soort binnen het geslacht *Phlomis* en is geschikt voor USDA hardheidszone 4 tot 8/9. De plant verdraagt temperaturen tot ongeveer -20°C , mits de drainage goed is.

Insecten

Phlomis russeliana is een ecologisch waardevolle plant. De buisvormige bloemen produceren veel nectar en zijn een uitstekende drachtplant. De plant trekt vooral grote bestuivers aan, zoals bijen (waaronder de Blauwzwarte houtbij, *Xylocopa violacea*), hommels en vlinders.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:454047-1>

https://en.wikipedia.org/wiki/Phlomis_russeliana

<https://www.vlindertuin-tiel.nl/planten/phlrus/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Phlomis</i> (vlam, toorts); <i>russeliana</i> (vernoemd naar Dr. Alexander Russell).
Taxonomie	<i>Rijk: Plantae, Orde: Lamiales, Familie: Lamiaceae, Geslacht: Phlomis, Soort: Phlomis russeliana</i>
Synoniemen	<i>Phlomis lunariifolia</i> var. <i>russeliana</i> . Wordt soms ten onrechte <i>Phlomis viscosa</i> genoemd.
Variëteiten en cultivars	Geen geregistreerde cultivars; meestal als botanische soort in de handel.
Familie	<i>Lamiaceae</i> (Lipbloemenfamilie).
Hoogte	60 tot 100 centimeter.
Bloemkleur	Dofgeel, botergeel of crème-lichtgeel.
Bladkleur	Grijsgroen, viltig, hart- tot pijlvormig.
Bloeiperiode	Juni tot en met augustus.
Standplaats	Volle zon tot lichte halfschaduw; goed gedraineerde, voedzame grond.
Herkomst	Zuidwest-Azië (Noord-Turkije en Syrië).
Soort gewas	Langlevende, kruidachtige vaste plant (<i>herbaceous perennial</i>).
Vermeerderingswijze	Zaaien (na koude stratificatie), deling van de kluit, stekken.
Klimaatzone	USDA zone 4 tot 8/9 (zeer winterhard).
Insecten	Trekt veel bijen, hommels (o.a. Blauwzwarte houtbij) en vlinders aan.